

Martha Amalie Fleischer-Larsen

"På hvilke måter påvirkes sosialarbeidere ansatt i barnevernet av kravet til å utvise kjærlighet?"

"In what ways are social workers employed in child welfare affected by the requirement to show love?"

Bacheloroppgave i sosialt arbeid

Veileder: Nina Schiøll Skjefstad

Mai 2023

Martha Amalie Fleischer-Larsen

"På hvilke måter påvirkes sosialarbeidere ansatt i barnevernet av kravet til å utvise kjærlighet?"

"In what ways are social workers employed in child welfare affected by the requirement to show love?"

Bacheloroppgave i sosialt arbeid
Veileder: Nina Schiøll Skjefstad
Mai 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosialt arbeid

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

«Kjærlighet» er et begrep folk flest har assosiasjoner til. Man tenker gjerne på kjærligheten mellom foreldre og barn, sommerfugler i magen, ekteskap eller å si «jeg er glad i deg» til en god venn. Dette representerer en privat kjærlighet, som ikke er sammenfallende med profesjonelt arbeid. Tematikken i min bacheloroppgave tar for seg akkurat dette; kjærlighet i sosialt arbeid. Etter initiativ fra Forandringsfabrikken, ble kjærlighetsbegrepet for første gang innlemmet i norsk lovtekst, i 2018. En utfordring er at det ikke finnes en klar, rettslig definisjon av kjærlighetsbegrepet, så vel som at lovendringen ikke viser til en ny rettighet og plikt, men en oppfordring og symbolsk verdi. Kjærlighetsfokuset kan utgjøre store forskjeller for barna som er involvert i barnevernet, men jeg tenkte det ville være interessant å undersøke hvordan kjærlighetskravet påvirker de ansatte. Problemstillingen for oppgaven ble derfor: «*På hvilke måter påvirkes sosialarbeidere ansatt i barnevernet av kravet til å utvise kjærlighet?*».

Jeg har skrevet en litterær oppgave, som ved hjelp av systematiske litteratursøk og annen eksisterende forskning, tar for seg tematikken. Det er hittil ikke gjort mye forskning som berører problemstillingen direkte, men jeg har gjort funn som viser til tre mulige utfallsvinkler: positive konsekvenser, negative konsekvenser og ingen konsekvenser. Kjærlighetsfokuset kan gi en nærere relasjon mellom sosialarbeider og klient, hvilket fører til bedre kvalitet i tjenestene og økt jobbtilfredsstillelse. Dette vil gagne sosialarbeideren, brukeren og arbeidsplassen. På en annen side, er kjærlighetsfylte relasjoner tidkrevende og øker arbeidspresset. Dette kan føre til stressrelaterte belastningslidelser, som øker sykefravær og turnover. Samtidig kan en nærere relasjon gjøre ansatte mer utsatt for motoverføringer, ved at sosialarbeidere «smittes» av brukernes traumer. Det er også viktig å huske at en oppfordring ikke trenger å følges, hvilket kan bety at dagens praksis ikke endres, og sosialarbeiderne i barnevernet ikke nødvendigvis opplever konsekvenser av lovendringen.

Abstract

“Love” is a term most people have associations with. You might think about the love between parents and children, the butterflies in your stomach, marriage or telling a good friend: “I love you”. This represents a private love, not professional work. Nevertheless, this is the topic of my bachelor’s thesis; love in social work. By the initiative of “Forandringsfabrikken”, the term “love” was included in Norwegian law for the first time, in 2018. A challenge is that there is no legal definition of “love”, as well as the fact that the change does not refer to a new right, but an invitation and a symbolic value. I wanted to look into how the change affects the employees, with the question of thesis: *“In what ways are social workers employed in child welfare affected by the requirement to show love?”*.

I have written a literary thesis, which enlightens the topic through systematic literature searches and other existing research. So far, there has not been done much research that touches the issue directly. Nevertheless, I have come up with three possible outcomes: positive consequences, negative consequences or no consequences at all. The love-focus can provide a closer relation between the client and the social worker; this could lead to better quality of services, as well as increased job satisfaction. On the other hand, love-filled relations are time-consuming and therefore increases work pressure, which can lead to stress-related strain disorders, increased absence and turnover. A closer relation can also make employees more vulnerable to countertransference, where social workers get “infected” by the clients’ trauma. It is also important to remember that an invitation does not need to be followed; current practice will not necessarily undergo change, and the social workers may therefore not experience any consequences of the change of law.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Abstract	2
1.0 Innledning	5
1.1 Bakgrunn for valg av tema	5
1.2 Avgrensning av oppgaven	6
1.3 Problemstilling	6
1.4 Relevans for sosialt arbeid	6
1.5 Avklaring av begrepsbruk	7
1.6 Videre oppbygging av oppgaven.....	8
2.0 Metode.....	9
2.1 Den litterære oppgaven	9
2.2 Kildekritikk	9
2.3 Søkeprosessen	10
2.4 Innledende søk.....	11
2.5 Supplerende søk	11
3.0 Kjærlighet i sosialt arbeid.....	13
3.1 Kjærlighet i barnevernsloven	13
3.2 Hva er kjærlighet?	14
3.2.1 Nestekjærlighet.....	15
3.2.2 Empati	15
3.2.3 Omsorg	16
3.3 Privat, personlig eller profesjonell?.....	17
3.4 Et nytt kjærlighetsbegrep.....	18
4.0 Diskusjonsdel	19
4.1 Kjærlighet som noe relasjonelt.....	19
4.2 En krevende jobb.....	21
4.2.1 Utbrenthet, sekundærtraumatisering og omsorgstretthet.....	22
4.2.2 Stressrelaterte belastningstilstander	22
4.3 Jobbtilfredsstillelse	24
4.3.1 «Hjelper hjelperen å bli bedre»	24
4.4 Ressursknapphet.....	25

4.4.1 Kursvirksomhet	26
4.4.2 Konflikt mellom tjenesten og den enkelte profesjonsutøver.....	27
4.5 Kun en symbolsk verdi?	27
5.0 Avslutning	29
6.0 Referanseliste	33

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

I 2018 ble begrepet «kjærlighet» for første gang innført i norsk lovtekst, og som en etisk bærebjelke for ansatte i barnevernet. Dette beskrives som historisk, og unikt i verdenssammenheng (Holm et al., 2019; Thrana, 2022, s. 86). Pådriverne for endringen er «barnevernsproffer», altså personer som selv har erfaring fra å være barnevernsbarn, representert ved Forandringsfabrikken. Med bakgrunn i deres erfaringer, refleksjoner og ønsker, ble det tydelig at kjærlighetsbegrepet burde være en naturlig del av barnevernfeltets fagterminologi. Det kan oppfattes som kontroversielt å si at kjærlighet er et nytt element i barnevernsarbeid. Sannsynligvis kan man påstå at kjærlighetselementer har vært på plass før lovendringen, men dette er første gang begrepet er tatt inn i lovteksten, og slik juridisk berammet. Det omtales derfor som et «nytt» krav i barnevernssammenheng (Neumann, 2012).

Dersom man ser på sosialt arbeid i et historisk perspektiv, kan det se ut til at kjærlighetspraksisen har endret seg gjennom tidene. Sosialt arbeid er et dynamisk felt som stadig er i utvikling og endring (Johannessen et al. 2016, s. 27). På 1800- og tidlig 1900-tallet var sosialt arbeid tuftet på frivillighet, veldedighet og det moralske idealet «nestekjærlighet» (Dahle, 2010; Thrana, 2016). I nestekjærlighetsbegrepet ligger verdier som medmenneskelighet, respekt, likeverd og kjærlighet (Elstad, 2021). I sosialt arbeids skifte fra filantropi til profesjon, ble *personlig* til *profesjonell* og nestekjærlighet ble byttet ut med begrep som har opphav i behandlingsideologier og forvaltningskunnskap (Thrana, 2016). Resultatet ble en «kaldere» praksis med avstand mellom hjelper og klient. Når vi i dag har innlemmet kjærlighetsbegrepet i barnevernsloven, kan det påstås at vi ser tilbake til sosialt arbeids røtter; vi går en middelvei mellom de presenterte praksisene, hvor det er rom for, og krav til, å være personlig *for* å være profesjonell. Med dette menes at man ikke kan utvise kjærlighet på en kald og instrumentell måte – kjærlighet finnes i relasjoner og stiller derfor krav til at sosialarbeideren gir av seg selv og «går mer inn for» relasjonsarbeidet.

Idéen til tema for min bacheloroppgave vokste fram da boka «Kjærlighetens etikk» av Hilde Marie Thrana, ble presentert som anbefalt litteratur i forkant av praksissemesteret tredje studieår. Tematikken i boka tok jeg med meg på praksisplassen, og senere inn i min nåværende jobb. Bevisstheten rundt hvordan man kan inkludere noe så personlig som

kjærlighet i det profesjonelle arbeidet interesserte meg, og førte til at jeg ønsket å undersøke tematikken videre.

1.2 Avgrensning av oppgaven

Sosialt arbeid er et bredt virksomhetsområde som omfatter ulike arbeidsplasser, klientgrupper og problemområder. Tematikken «kjærlighet i sosialt arbeid» vil derfor være omfattende og kunne variere innholdsmessig avhengig av hvilken klientgruppe man arbeider med.

For å avgrense oppgaven har jeg valgt å gå i den barnevernsfaglige retningen. Bakgrunnen for valget er at fagfeltet nylig har innført endringer i lovtekst som påvirker kravene til sosialarbeidernes yrkesutøvelse. Det gjøres rede for endringen i punkt 3.1 «Kjærlighet i barnevernsloven». Bacheloroppgaven tar utgangspunkt i barnevernsfeltet på et generelt grunnlag. Årsaken til dette er at endringen i barnevernsloven gjelder alle som arbeider innenfor barnevern, uavhengig om det er innen institusjonsarbeid eller forvaltning.

1.3 Problemstilling

Med bakgrunn i lovendringen ønsket jeg å undersøke om, og eventuelt på hvilke måter, sosialarbeidere i barnevernet påvirkes av kjærlighetskravet. Er konsekvensene positive eller negative? Problemstillingen for oppgaven min er derfor:

«På hvilke måter påvirkes sosialarbeidere ansatt i barnevernet av kravet til å utvise kjærlighet?».

1.4 Relevans for sosialt arbeid

Sosialarbeidere skal arbeide endringsfokusert og hjelpe personer med sosiale problemer. Hva som anses som et sosialt problem endrer seg i takt med samfunnet, men det kan generelt gjenkjennes som problemer som oppstår mellom individ og samfunn, eller grupper og samfunn (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 16; Berg et al., 2015, s. 19). Sosialarbeideres identitet er knyttet til solidaritet *med* utsatte grupper, kamp *for* sosial rettferdighet og *mot* fattigdom. Dette mandatet gjør yrkesgruppen sentral i dagens velferdssamfunn (Damsgaard, 2010).

Rammebetingelser i sosialt arbeid omfatter forhold som setter klare grenser for utøvelse av arbeidet, både med tanke på muligheter og begrensninger (Berg, 2015, s. 68). På nasjonalt nivå legger politikere føringer som omfatter rammebetingelser, og det vedtas lover som underbygger den vedtatte politikken (Berg, 2015, s. 68). Vi kan eksempelvis snakke om politiske-, økonomiske-, organisatoriske- eller juridiske rammer. Barnevernsloven inngår som en del av det juridiske rammeverket man er pålagt å etterfølge som ansatt i barnevernet. Denne forankringen gjør oppgaven relevant for sosialt arbeid.

Lovendringen vil fortsette å påvirke mange barn og unge (Holm et al., 2019). Per 2021 hadde i overkant av 50 500 barn tilknytning til barnevernet, hvorav i underkant av 9000 av disse hadde omsorgstiltak (SSB, 2022). Samtidig vil det være interessant å undersøke hvordan lovendringen vil påvirke sosialarbeiderne som jobber i barnevernet. Med tanke på at lovendringen fremdeles er relativt ny, kan det tenkes at man ikke har avdekket konsekvensene enda. Dette gjør oppgaven dagsaktuell. Selv om problemstillingen er knyttet til barnevernsfaglig arbeid, kan det antas at temaet er overførbart til andre felt innen sosialt arbeid.

1.5 Avklaring av begrepsbruk

I problemstillingen benyttes formuleringen «sosialarbeidere ansatt i barnevernet». Ettersom dette er en bachelor i sosialt arbeid, anser jeg det som mest relevant å ta utgangspunkt i situasjonen til profesjonsutøvere med sosialfaglig kompetanse. Det er likevel sannsynlig at funnene i bacheloroppgaven er overførbare, både for ansatte innen barnevernet som har annen utdanningsbakgrunn, men også for andre fagfelt enn barnevernsfagligarbeid. For språklig variasjon benyttes begrepene «sosionom», «sosialarbeider», «barnevernsansatt», «ansatt», «hjelper», «barnevernsarbeider», «yrkesutøver» og «profesjonell» om hverandre. Om klientgruppen brukes benevnelsene «klient», «barn», «ungdom», «familier» og «bruker». Leser kan også legge merke til at både «barnevernloven» og «barnevernsloven» omtales. Årsaken til dette er at den initiale endringen forekom i barnevernloven av 1992, mens gjeldende rett er barnevernsloven av 2021, som har videreført endringen. Enkelte plasser i teksten vil det være naturlig å henvise til det som var gjeldende rett da endringen tredde i kraft, mens andre steder passer det bedre å henvende seg til dagens gjeldende rett.

1.6 Videre oppbygging av oppgaven

Bacheloroppgaven består av fem kapitler: Innledning, metode, litteratur om kjærlighet, diskusjon og avslutning.

Metodekapittelet viser til hvilken litteratur oppgaven er bygget på, samt hvilke vurderinger som er gjort i utvelgelsesprosessen. I litteraturkapittelet gjøres det rede for kjærlighetsbegrepet og endringen i barnevernloven, som er historisk i verdenssammenheng. Dette er bakgrunnsinformasjon som det vil være vesentlig for leser å ha kjennskap til før diskusjonskapittelet. I diskusjonsdelen drøftes problemstillingen opp mot valgt litteratur. Avslutningsvis oppsummeres oppgavens hovedpunkter for å besvare problemstillingen: «*På hvilke måter påvirkes sosialarbeidere ansatt i barnevernet av kravet til å utvise kjærlighet?*».

2.0 Metode

Å benytte seg av en metode vil si at man følger en bestemt framgangsmåte for å nå et mål (Johannessen et al., 2016, s. 25). Metoden forteller hvordan man skal samle inn *data*, altså informasjon som trengs for å gjennomføre undersøkelser, slik at man kan fremskaffe eller etterprøve kunnskap (Dalland, 2017, s. 51).

Metodekapittelet forteller historien om hvordan jeg gikk fra en åpen idé om et interessant tema, til en konkret problemstilling, samt seleksjonsprosessen for å finne valide kilder som forsøker å besvare spørsmålet. Selv om bacheloroppgaven innledningsvis tar for seg en klar avgrensning av oppgaven, var dette noe som kom på plass underveis i arbeidet. I metodekapittelet tar jeg et steg tilbake og forteller reisen fra bacheloroppgavens tidlige fase.

2.1 Den litterære oppgaven

Denne bacheloroppgaven er utformet som en litterær oppgave. Dette vil si at datagrunnlaget som benyttes for å belyse problemstillingen er teori, forskning og fagkunnskap som allerede eksisterer (Dalland, 2017, s. 207). Jeg har altså ikke gjennomført egen forskning, men tatt utgangspunkt i tilgjengelig forskning som jeg har funnet i litterære databaser, ved hjelp av systematiske og supplerende søk, samt håndsök.

2.2 Kildekritikk

I en oppgave som bygges på eksisterende litteratur er det viktig å utvise kildekritikk. Det betyr at man skal vurdere og redegjøre for litteraturen man legger til grunn (Dalland, 2017, s. 158). Målet er at leseren skal få innblikk i hvilke vurderinger som er tatt, med tanke på relevans og gyldighet for å besvare problemstillingen (Dalland, 2017, s. 158). Ut ifra dette vil jeg påstå at kildekritikk er en forutsetning for god forskningsskikk.

En utfordring jeg har møtt på i arbeidet, er at det finnes lite forskning som direkte tar for seg hvilke konsekvenser kjærlighetskravet har for de ansatte i barnevernet. Thrana er en pioner innen forskningstemaet «kjærlighet i sosialt arbeid», hvilket er grunnen til at jeg har støttet meg på hennes forskning. Samtidig har jeg forsøkt å trekke egne konklusjoner fra nærliggende tema som kan tenkes å være overførbare til barnevernsarbeid. Eksempelvis litteratur om belastninger i hjelper-klient-relasjonen, som er godt dekt av blant annet Isdal (2017) og Haavik & Toven (2020). Oppgaven kan ikke påstås å være absolutt eller en fasit,

men det er likevel sannsynlig at funnene er overførbare og belyser tematikken godt nok, slik at problemstillingen besvares på en måte som gjenspeiler virkeligheten. Det er også viktig å nevne at forskning påvirkes av forskerens erfaringer, synspunkt og forforståelse. I denne oppgaven har jeg ikke gjennomført forskning selv, men det er naturlig å tenke at mine synspunkter vil påvirke oppgaven gjennom tekstformidling og tolkninger av eksisterende litteratur.

Samtlige artikler jeg har benyttet for å besvare problemstillingen er fagfelleverderte. Det vil si at de har blitt vurdert og godkjent av minst to sakkyndige innenfor fagområdet, som er anonyme og upartiske (Utdanningsforskning, 2016). Artikkene er også publisert i vitenskapelige tidsskrift. I tillegg til fagfelleverderte artikler, har jeg benyttet meg av litteratur som har vært obligatorisk og anbefalt pensum underveis i bachelorutdanningen. Disse kildene har blitt vurdert og kvalitetssikret av vitenskapelige ansatte ved universitetet.

2.3 Søkeprosessen

I søkeprosessen har jeg benyttet databasene Oria og Idunn. Ved å gjennomføre systematiske søk har jeg funnet fram til ulike typer kilder, herunder fagbøker, masteroppgaver, doktoravhandlinger og vitenskapelige artikler.

I tillegg til funn i databasene har jeg funnet relevante kilder i pensumlister fra studiet, litteraturlister fra relevante artikler, på lovdata og ved å snakke med veileder og andre ansatte ved instituttet som har erfaring med forskningstemaet.

I samtlige søk i databasene benyttet jeg avgrensninger i tidsperiode og språk slik at jeg fikk resultater på skandinavisk og engelsk, utgitt det siste tiåret, 2012 til 2022.

Samfunnsvitenskapen er dynamisk og stadig i endring (Johannessen et al., 2016, s. 27). Dette, sammen med lovendringen i barnevernsloven og at tematikken «kjærighet i sosialt arbeid» nylig har fått plass i politikken og forskning, er grunnen til at har valgt å basere oppgaven min på nyere litteratur.

Jeg ønsket å belyse tema knyttet til norske systemer, hvilket gjorde norske kilder mest attraktive. Jeg ønsket likevel å se om det fantes litteratur på svensk, dansk eller engelsk som kunne anses som overførbare eller forklarende for ulike fenomener knyttet til

problemstillingen. Jeg endte likevel opp med å kun benytte norske kilder. Årsaken til dette er at problemstillingen er tuftet på norsk lovverk, og en endring som er unik i verdenssammenheng. Dette er trolig grunnen til at det var lite relevant litteratur på finne på andre språk.

2.4 Innledende søk

Det første søket jeg gjorde var på søkeordet «kjærlighet». Med avgrensninger i utgivelsesdato og språk, ga søket 742 treff i Oria. Ved å gjennomføre søk med kombinasjonsordet «AND» fikk jeg treff som var mer relevante for temaet jeg ønsket å undersøke. Søket «kjærlighet AND sosialt arbeid» ga tolv treff, som henviste til bøker, masteroppgaver og doktoravhandlinger – ingen artikler. Av disse omhandlet sju treff barnevern, to Nav, ett sykepleie, ett sosialantropologi og to lærerprofesjonen. Basert på dette antok jeg at det ville være mest data å finne dersom jeg søkte i den barnevernsfaglige retningen. Samtidig viser det brede resultatet at tematikken er relevant for andre profesjoner og fagfelt.

Søket «kjærlighet AND barnevern» med avgrensningene ga 14 søkeresultater: tre bøker, én masteroppgave og ti artikler. Fire av resultatene var felles for søket «kjærlighet AND sosialt arbeid» og «kjærlighet AND barnevern». Jeg undersøkte samtlige resultater fra søket «kjærlighet AND barnevern» nærmere, hvilket resulterte i at én fagbok og fem artikler ble vurdert som relevante for oppgaven.

2.5 Supplerende søk

Etter en gjennomgang av data fra det innledende søket, ble det gjort supplerende søk for å undersøke om argumentasjon kunne underbygges for å besvare problemstillingen. Søket «kjærlighet AND profesjon*» ga ett nytt relevant treff som ble tatt med videre: en masteroppgave i barnevern. Her brukte jeg trunkering (*). Det vil si at jeg søker på stammen av ordet for å få ulike varianter av det (Søk og skriv, 2022). I dette tilfellet var mulige treff eksempelvis på ordene «profesjonell», «profesjonsutøver», «profesjonsetikk», «profesjonalitet» i tillegg til «profesjon».

Da noen av kildene henviste til utbrenthet blant ansatte i barnevernet, ønsket jeg å undersøke dette videre. Søket «utbrent* AND barnevern*» ga ytterligere to nye relevante kilder i form av fagbøker.

Underveis i skriveprosessen har jeg valgt å benytte meg av kilder som er datert til før 2012, som var den opprinnelige tidsavgrensningen. Denne litteraturen har blitt benyttet i forbindelse med begrepsavklaringer, ikke som kilder for diskusjonsdelen i oppgaven. Dette er grunnen til at jeg har vurdert kildene som relevante til tross for at de overskrider den initiale tidsavgrensningen på ti år. Et eksempel på dette er Dahle (2010) sin artikkel «Sosialt arbeid – en historie om kjønn, klasse og profesjon», som blant annet tar for seg sosialt arbeids tidlige historie. Jeg har funnet denne og annen tilleggslitteratur i referanselistene til relevant litteratur, og i pensumlister fra bachelorutdanningen.

3.0 Kjærlighet i sosialt arbeid

I dette kapittelet presenteres litteratur som er relevant for oppgaven videre, herunder endringen i formålsparagrafen til barnevernloven og litteratur som belyser «kjærlighet»; både som begrep, mulig fagterminologi og gjennom et historisk tilbakeblikk til sosialt arbeids opprinnelse.

3.1 Kjærlighet i barnevernsloven

I 2018 ble lov om barneverntjenester (barnevernloven) av 1992 endret, slik at kjærlighetsbegrepet ble inkludert (Økland & Sørdsdal, 2020). Denne endringen ble videreført da lov om barnevern (barnevernsloven) av 2021 trådte i kraft. I barnevernslovens formålsparagraf står det:

Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse. (Barnevernsloven, 2021, § 1-1, første ledd).

Dette var første gang begrepet «kjærlighet» ble innlemmet i norsk lovtekst (Thrana, 2022, s. 86). Pådriverne for lovendringen var barnevernsbarn selv, representerer ved Forandringsfabrikken, med støtte fra Barnevernspanelet og Barneombudet (Thrana, 2022, s. 86). I forarbeidene fremkommer det at flertallet av høringsinstansene var positive til å inkludere kjærlighetsbegrepet i barnevernloven. De som var kritiske begrunnet dette med at «kjærlighet» som begrep er abstrakt og et subjektivt ideal, hvilket gjør det vanskelig å definere rettslig (Prop.169L, 2016-2017; Thrana, 2022, s. 86-87; Økland & Sørdsdal, 2020).

Selv om kjærlighetsbegrepet kan tolkes på ulike måter, har Barnevernsproffene i Forandringsfabrikken formulert hva de legger i det, og hva de ønsket å få ut av lovendringen. I sin høringsuttalelse skriver de at «kjærlighet» for dem omfatter «varme handlinger og ord, gitt fra hjertet» (Prop.169L, 2016-2017). Dette utdypes videre som snille, varme handlinger og «menneskevarme» - varmt kroppsspråk, varme øyne, varme ord og ansatte som tar barna på alvor og viser at de ønsker å forstå (Prop.169L, 2016-2017; Thrana, 2022, s. 87). Barnevernsproffene legger til at «kjærlighet» ikke kan erstattes med «omsorg», da omsorg kan gis kaldt, kontra kjærlighet, som fordrer varme (Prop.169L, 2016-2017).

Barne- og likestillingsdepartementet presiserer i proposisjonen, at formålsbestemmelsens andre setning: «Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse» (barnevernsloven, 2021, § 1-1), ikke viser til rettigheter for barnet, eller plikter for barnevernet. Det vil si at bestemmelsen ikke gir barn *rett* til å oppleve kjærlighet, som noe som kan etterprøves og håndheves. Implementeringen av kjærlighetsbegrepet er ment som en viktig symbolsk verdi, som setter forventninger til barnevernsansatte om å møte barn med kjærlighet, trygghet og forståelse. Dette fordrer ansatte som er personlig egnet til å jobbe med barn, og som har god relasjonell- og menneskemøtekompetanse (Prop.169L, 2016-2017; Økland & Sørtdal, 2020). Av offentlig dokument fremkommer det at innlemmelsen av kjærlighetsbegrepet må forstås som en etisk bærebjelke for det barnevernsfaglige feltet. Det skal inspirere barnevernsarbeidere til å legge hjerte og varme i arbeidet, samt fokusere på å skape gode relasjoner gjennom trygghet og tillit (NOU 2016:16; Thrana, 2022, s. 87).

3.2 Hva er kjærlighet?

Et sentralt begrep i problemstillingen er «kjærlighet». For å belyse spørsmålet trengs en avklaring av begrepet.

Dersom du slår opp «kjærlighet» i bokmålsordboka, får du opp følgende eksempler for bruk: Kjærlighet viser til en varm, hengiven følelse for noen eller noe, en romantisk følelse av å elske og å være seksuelt tiltrukket av noen, eller å ha en glødende interesse for noe (Språkrådet, u.å.). Man kan tenke på kjærligheten mellom foreldre og barn, sommerfuglene i magen når man er forelsket eller å si «jeg er glad i deg» og «jeg elsker deg». Begrepet forbindes gjerne med privatlivet, og kan derfor oppfattes som uprofesjonelt og kontroversielt i profesjonssammenheng (Økland & Sørtdal, 2020; Thrana, 2022, s. 15). Videreført kan dette utfordre hvordan kjærlighetsbegrepet passer inn i barnevernsloven.

Denne oppgaven har ikke til hensikt å ta for seg den romantiske eller intime kjærligheten, men kjærlighet i hjelpperelasjonen mellom sosialarbeider og barn/ungdom/familie i barnevernet. En utfordring ligger i at begrepet er erfaringsbasert og abstrakt; folk flest har assosiasjoner til hva kjærlighet betyr, men det finnes per i dag ingen rettslig definisjon man kan vurdere barnevernsarbeidet opp mot. Som nevnt er «kjærlighet» svært omfattende, og alle sider av begrepet kan ikke diskuteres i denne oppgaven. Jeg har valgt å se nærmere på de nærliggende begrepene «nestekjærlighet», «empati» og «omsorg», for å sammenligne

kjernebegrep i sosialt arbeid – ett fra sosialt arbeids begynnelse, ett som tilhører dagens fagterminologi og ett som har fulgt faget hele veien. Hensikten er å belyse hva som er unikt med kjærlighetsbegrepet, og hvorfor det ikke kan erstattes av andre nærliggende begrep.

3.2.1 Nestekjærlighet

Som nevnt er sosialt arbeid et dynamisk felt (Johannessen et al., 2016, s. 27). Dette innebærer blant annet at sentrale begrep og innholdet i den profesjonelle tilnærmingen endres over tid (Thrana, 2022, s. 81). En vanlig oppfatning er at sosialt arbeid har sine røtter i filantropien; veldedighetsarbeid motivert av nestekjærlighet (Dahle, 2010). Nestekjærlighet benevnes ofte i sammenheng med religion, livssyn eller filosofi, og omfatter et ideal og et moralsk ansvar om å møte medmennesker med kjærlighet, omsorg, medfølelse og respekt, uavhengig av hvem de er (Elstad, 2021). Det sosiale arbeidet ble opprinnelig utført av kvinner fra middel- eller overklassen, og rettet seg hovedsakelig mot fattigdom og sosial nød. Sentrale verdier var nestekjærlighet, medmenneskelighet og frivillighet (Dahle, 2010; Thrana, 2016).

Nestekjærlighet er en forpliktende verdi gjennom det yrkesetiske grunnlagsdokumentet for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere (Thrana, 2022, s. 85): «Profesjonsutøverne skal vise omsorg og nestekjærlighet ved å identifisere og møte brukernes udekkede behov på en måte som tar hensyn til den andres ressurser og verdier» (FO, 2019). Per i dag er ikke kjærlighetsbegrepet inkludert i grunnlagsdokumentet, men det kan tenkes at det vil komme på plass ved neste revidering.

3.2.2 Empati

Under profesjonaliseringen av sosialt arbeid, og med innflytelse fra psykologien, har begrepet «nestekjærlighet» blitt byttet ut med andre begrep vi kjenner fra dagens fagterminologi, eksempelvis «empati» (Thrana, 2015; Thrana, 2016). Det kan diskuteres om noe av kjærligheten forsvant ut av sosialt arbeid samtidig som begrepsbruken ble endret.

Empati er et grunnleggende begrep i sosialt arbeid, som handler om at sosialarbeideren forsøker å sette seg inn i klientens livsverden. Dette kan være hensiktsmessig for å forsøke å forstå klientens problemstilling og følelser, men også for å speile klienten og legge til rette for selvrefleksjon (Thrana, 2015, s. 82-83, Levin & Ellingsen, 2015, s. 118; Shulman, 2003, s. 85). Empatibegrepet i relasjonen mellom hjelper og klient stammer fra psykodynamiske

tilnærminger hvor empati anses som en hjørnestein i behandlingssituasjoner, og betraktes som en del av det profesjonelle i sosialt arbeid (Thrana, 2015).

Empatibegrepet kan kritiseres for å være avstandsskapende. Der nestekjærlighet fordrer at man legger egne, intuitive følelser i relasjonen, åpner empatibegrepet for at hjelperen kan stenge av eget følelsesliv og personlige erfaringer til fordel for å overta klientens virkelighet og følelser (Thrana, 2015; Thrana, 2022, s. 82-83). Feministen og filosofen Nel Noddings hevder at det er essensielt å kunne inkludere egne følelser i relasjonen, for å kunne bry seg oppriktig (Noddings, 2003, referert i Thrana, 2022, s. 83). Dersom det ikke er ekte, vil man fort kunne gjennomskues av klienten. Etter hennes oppfatning er det ikke uprofesjonelt å vise at man synes synd på noen som har det vondt (Thrana, 2022, s. 83). Noddings filosofi støttes av høringsuttalelsen til barnevernsproffene.

Samtidig roses empatibegrepet av andre for sin objektive tilnærming, da det kan påstås at det er lite profesjonelt dersom hjelperen blir for privat og personlig i relasjonen (Thrana, 2015). Vektleggingen av empati over nestekjærlighet finner man eksempel på i interaksjonsmodellen til Shulman (2003, s. 196), hvor «å vise empati» er listet som et trinn i modellen for klientsamtaler i arbeidsfasen. Dette taler for at empati kan anses som noe mekanisk i sosialarbeiderhåndverket, heller enn noe ektefølt og intuitivt.

3.2.3 Omsorg

Som nevnt inngår omsorgsbegrepet i nestekjærligheten, og kan sies å ha direkte utspring derifra (Thrana, 2022, s. 83). «Omsorg» omtales som et kjernebegrep innen sosialt arbeid og barnevern, så vel som andre fagfelt, som helsefaglig arbeid (Thrana, 2022, s. 83). Dette viser til at begrepet kan tolkes vidt, noe som understøttes av litteratur. Ordbokas definisjon viser til at omsorg handler om å passe på noen, eller å hjelpe noen (NAOB, u.å.). Ut ifra dette kan det tenkes at omsorgsbegrepet må anses som fleksibelt med tanke på klientgruppen; man kan ikke yte samme type omsorg for et barnehagebarn, en sykehjemspasient, en ungdom i barnevernet og en klient ved NAV-kontoret. Økland & Sørdsdal (2020) henviser til landsforeningen for barnevernsbarn (LFB), som i 2017 skrev at omsorg og kjærlighet er synonyme begreper. Samtidig påsto de at omsorgsbegrepet er mer håndfast enn kjærlighetsbegrepet, og derfor enklere å vurdere i rettslig sammenheng. På bakgrunn av dette mente LFB at det ikke ville være nødvendig eller hensiktsmessig å inkludere kjærlighetsbegrepet i barnevernloven.

Thrana (2015) skriver at omsorg handler om å gi godhet til en annen, og at det stiller krav til nærhet i relasjonen. Dette kravet kan sette omsorgsbegrepet i et dilemma innen sosialfaglig arbeid. På den ene siden forventes det at profesjonsutøveren gir omsorg til sine klienter, hvilket betyr at man gir av seg selv i relasjonen og skaper nærhet. Samtidig kan denne nærheten bli for personlig og familiær, hvilket står i kontrast med profesjonalitetens ideal om nøytralitet og like tilbud for alle klienter (Thrana, 2015; Thrana, 2022, s. 83). En konsekvens som trekkes fram er at omsorgsmottakere, særlig i nære relasjoner til helse- eller sosialarbeidere, kan bli passive og utvikle et avhengighetsforhold til hjelperen, som anses som en ekspert. Dette står i et motsetningsforhold til sosialt arbeids faglige normer om myndiggjøring, selvstendighet, hjelp til selvhjelp og målet om å bli uavhengig av hjelpeapparatet (Thrana, 2015; Thrana, 2022, s. 84).

I sin høringsuttalelse i forbindelse med endringen av formålsparagrafen i barnevernloven av 1992, uttrykte barnevernsproffene at de er enige i at omsorg er et essensielt begrep i barnevernsfaglig arbeid, men at det ikke kan erstatte kjærlighetsbegrepet. De skriver blant annet at «omsorg er ikke nok, og for mange av oss har opplevd at det kan gis kaldt» (Prop.169L, 2016-2017). Ut ifra dette kan det tolkes at barnevernsbarn har opplevd omsorg i form av at basale behov dekkes, uten at det er en selvfølge at relasjonen skal inneholde nærhet, varme og at den voksne oppriktig bryr seg. For å vise tilbake til definisjonen i ordboka mottar barna/ungdommene omsorg gjennom å bli «passet på», men det betyr ikke at de mottar kjærlighet.

3.3 Privat, personlig eller profesjonell?

Et tema i pensumbøkene for bachelorutdanningen, er skillet mellom personlig, privat og profesjonell (Skau, 2017, s. 44). Med utgangspunkt i det som er presentert så langt i kapittelet, kan det virke som sosialarbeiderprofesjonen har hatt en reise. Man startet ut som privat og personlig gjennom det veldedige arbeidet, med fokus på frivillighet og nestekjærlighet. Senere ble fokus flyttet over på det profesjonelle, hvilket undergravde privatpersonen og det personlige i sosialarbeideren (Dahle, 2010). I dag kan det se ut til at vi igjen går mot et skifte, hvor det skal være mer rom for det personlige, *sammen* med det profesjonelle. En slik balansegang kan være utfordrende å mestre, både for nyutdannede sosionomer som ikke vet hvor grensen går, og for erfarne sosialarbeidere som må endre egen yrkespraksis (Skau, 2017,

s. 44). Kjærlighet i profesjonelle relasjoner kan være utfordrende, og må balanseres. Det må ikke være for lite av det, slik at man i relasjonen blir følelsesløs og distansert, men det må heller ikke bli for mye, da dette kan være grenseoverskridende (Andersen, 2018).

3.4 Et nytt kjærlighetsbegrep

Ettersom kjærlighetsbegrepet er innlemmet i barnevernsloven, vil det være ønskelig å lete etter en standardisering av begrepet man kan lene seg på for å sikre tjenester som oppfyller kravet og utvikler sosialarbeiderprofesjonen (Thrana, 2022, s. 84). Det kan tenkes at «kjærlighet» både må utvides og avgrenses for å finne en definisjon som passer inn i sosialt arbeid; en definisjon som inkluderer verdiene i nestekjærlighet, herunder respekt, medfølelse og omsorg, men som også inkluderer det profesjonelle aspektet om myndiggjøring, medvirkning og handlingsorientering (Thrana, 2022, s. 85).

Funn i en nyere kvalitativ studie gjennomført av Thrana (2022, s. 91), viser at ansatte i barnevernstjenesten i en middels stor tjeneste i Norge i 2018-2019 anser kjærlighet i barnevernet som noe dypere enn trygghet og omsorg. Det er varme, aksept og forståelse for barnet som det er. Kjærligheten beskrives som en døråpner, og som noe «som gjør hjelpen bedre» (Thrana, 2022, s. 92). Informantene i undersøkelsen forteller at de anser kjærlighetsbegrepet som en naturlig del av barnevernet og lovverket, og at det fører til bedre kvalitet i arbeidet (Thrana, 2022, s. 91). En årsak til dette kan tenkes å være at man må «gå mer inn for det» og gi mer av seg selv i relasjonen for å kunne si at man bruker hjertet i arbeidet. Studien er ikke publisert, men omtales i boka «Kjærlighetens etikk». Resultatene fra studien stemmer godt overens med barnevernsproffenes ønske og definisjon av kjærlighet i barnevernsloven, som er nevnt i punkt 3.1.

Psykologspesialist Anette Andersen (2018) skriver at kjærlighet i en profesjonell setting best kan beskrives i betydningen av nestekjærlighet, gjennom å «se bort fra seg selv, rette blikket mot barnets og den unges behov, håp, ønsker og menneskeverd». Per i dag finnes det som sagt ingen rettslig definisjon for kjærlighetsbegrepet i barnevernsloven. Det vil være ønskelig med en slik definisjon, med tanke på kvalitetssikring og etterprøvbarhet. Samtidig kan det diskuteres om det er mulig å definere noe så subjektivt som kjærlighet. Oppsummert kan man si at kjærlighet i sosialt arbeid av flere gjenkjennes som anerkjennelse, medmenneskelighet og respekt. En utfordring ligger kanskje i at disse utdypende begrepene heller ikke er målbare.

4.0 Diskusjonsdel

Denne delen av bacheloroppgaven drøfter problemstillingen: «*På hvilke måter påvirkes sosialarbeidere ansatt i barnevernet av kravet til å utvise kjærlighet?*».

4.1 Kjærlighet som noe relasjonelt

Mitt Liv barnevern (MLB) er et samarbeidsprosjekt mellom Forandringsfabrikken, kommunale barnevernstjenester og høgskole- og universitetssektoren ved utvalgte utdanninger innen sosialt arbeid og barnevern (Thrana, 2022, s. 87). Prosjektet har til hensikt å utvikle og utprøve nye verdsett og arbeidsmåter, hvor barn og unges kunnskap og erfaringer skal være sentrale i utformingen av tjenester (Eek-Larsen et al., 2019). I evalueringen av prosjektet ble det sendt ut en spørreundersøkelse til ca. 700 barnevernsansatte, hvor blant annet kjærlighetsbegrepet ble belyst (Eek-Larsen, 2019; Thrana, 2022, s. 87). Resultatene av spørreundersøkelsen viste at et flertall av de ansatte plasserte kjærlighetsbegrepet i et relasjonsperspektiv, som innebærer at kjærlighet forstås som emosjonell nærhet og handlinger eller følelser som reflekterer medmenneskelighet og varme (Eek-Larsen et al., 2019; Thrana, 2022, s. 88).

Thrana (2022, s. 46) viser blant annet til filosofen Martin Buber, når hun skriver om kjærlighet i et relasjonsperspektiv. Kjærligheten er en kraft som skaper nærhet til en annen, og som danner en *jeg-du*-relasjon. I denne relasjonen blir *jeg* til *du* for et annet menneske; ved å være *noen* for en annen, blir man anerkjent som et legitimt menneske. Ens personlighet og egenskaper settes i fokus, hvilket fører til at man betraktes som et menneske med betydning og verdi (Thrana, 2022, s. 46). Buber forklarer at forskjellen på relasjoner med og uten kjærlighet, er at dersom du ser den andre ut fra kjærlighet, ser du mennesker uavhengig av om de er rike eller fattige, pene eller stygge. Man vurderer ikke, og erfarer ikke – man bare *er* i relasjonen og opplever personen bak det ytre; den sanne virkeligheten. Det legges til at det er i denne relasjonen man kan hjelpe (Thrana, 2022, s. 46).

Ut ifra dette kan det tolkes at sosialarbeidere er nødt til bruke kjærlighet i arbeidet, for å klare å hjelpe klientene sine. Spørsmålet om kjærlighetskravet er et nytt krav i sosialt arbeid, herunder barnevern, kan igjen tas opp til diskusjon. Ettersom Bubers filosofi tilsier at man ikke kan gi hjelp uten kjærlighet i relasjonen, vil det bety at kjærlighet alltid har hatt en vesentlig plass i hjelpearbeid. Denne tolkningen viser til at kjærlighet ikke kan avgrenses til

varme ord og handlinger, som trekkes fram av Forandringsfabrikken. Det kan også gjenkjennes som anerkjennelse gjennom å se mennesket for den de er. Ut ifra dette kan det tenkes at sosialarbeidere ansatt i barnevernet ikke påvirkes av lovendringen, da kjærligheten allerede eksisterer i arbeidet gjennom annen fagterminologi, eksempelvis anerkjennelse, empati og aktiv lytting. Samtidig er det viktig å poengtere at Forandringsfabrikkens arbeid for lovendringen er tuftet på et behov for endring. Dette betyr at man ikke kan slå seg til ro med at dagens kjærlighetspraksis er god nok; enten det handler om at kjærlighetsbegrepet må omdefineres eller at sosialarbeidere må bevisstgjøres kjærligheten som allerede eksisterer i barnevernsarbeidet, og fremheve den.

Ved å følge Bubers filosofi og legge vekk alle forstyrrende ytre faktorer, for å se det ekte mennesket, er det sannsynlig at sosialarbeideren kan yte bedre hjelp for klienten. En nærere relasjon kan føre til at sosialarbeideren får en bedre forståelse for klientens livssituasjon og hjelpebehov, slik at man kan utforme bedre og mer tilrettelagt hjelp. Konsekvensen av dette kan tenkes å være bedre kvalitet i arbeidet, hvilket gagnar både hjelperen, klienten og arbeidsplassen: Klienten får større utbytte av møtet med hjelperen, arbeidsplassen belønnes med god omtale og bedre arbeidsmiljø, og hjelperen kan kjenne på mestring, kontroll og anerkjennelse for jobben som blir gjort. Dette kan føre til økt selvtillit og jobbtilfredsstillelse (Baugerud, 2019).

Som nevnt oppstår kjærlighet i *jeg-du*-relasjonen, hvor det dannes et *vi*, et fellesskap hvor begge parter opplever frigjøring gjennom anerkjennelse (Thrana, 2022, s. 44). Ut ifra dette kan man tolke kjærlighetens inntog i barnevernloven som positivt for både klienter og sosialarbeidere, ettersom kjærligheten i en gjensidig relasjon, vil gå begge veier (Thrana, 2022, s. 45). En utfordring med dette, er grensene mellom personlig, privat og profesjonell. Hva som inngår i de ulike begrepene er ikke entydig, men man gjenkjenner gjerne det profesjonelle som profesjonsutøveren på jobb, det private som mennesket på hjemmebane og det personlige som kvaliteter ved personens væremåte (Skau, 2017, s. 45). Som nevnt i kapittel 3, har sosialarbeiderprofesjonen gjennomgått en endring; fra personlig til profesjonell, for nå å gå tilbake til å gi mer rom for det personlige, sammen med det profesjonelle. Når man arbeider i mellommenneskelige relasjoner, er man nødt til å gi av seg selv. Det kan være vanskelig å vite hvor mye man skal gi, og hvor grensene skal gå. Dersom man gir for lite og kun bruker sin profesjonelle side, kan relasjonen bli kald og mekanisk. En konsekvens av dette er at klienten ikke føler seg trygg på hjelperen, og ikke klarer å åpne seg om

livssituasjon og hjelpebehov. Dersom man blir privat i relasjonen, kan forholdet bli grenseoverskridende eller kameratslig, og man mister det profesjonelle aspektet (Andersen, 2018). Hjelperen står i fare for å dele for mye av eget liv, hvilket kan føre til at klienten ikke føler at det er plass til sine problemer i samtalen, og hjelperen kan oppleve å gå hjem med følelsen av å ha delt for mye. Skau (2017, s. 48) skriver at profesjonelle kan trekke inn privat stoff for å dekke eget behov, hvilket både er uprofesjonelt og uetisk. Det man etterstreber, er å være profesjonell samtidig som man er personlig, altså at man tar med seg deler av sin væremåte og personlighet inn i møtet, samtidig som man opprettholder den profesjonelle tilnærmingen. Når man har bygget en tillitsfull relasjon, kan det være vanskelig å vite når man går fra å være personlig til å bli privat (Skau, 2017, s. 48). Med dette i tankene, kan kjærlighetskravet føre til bedre relasjoner, som nevnt kan gi bedre kvalitet i tjenestene, men det kan også føre til at relasjonen blir for nær, slik at den går over til å bli privat. Som en konsekvens av dette blir det mindre fokus på hjelpearbeidet, klienten kan føle seg tilsidesatt, hjelperen kan dele for mye og utsette sosionomprofesjonen for dårlig og uprofesjonell omtale.

4.2 En krevende jobb

Ansatte i barnevernet har en krevende jobb. De er gitt stor makt og ansvar, samtidig som de belastes av høyt arbeidspress. I tillegg til mange oppgaver, korte tidsfrister og omfattende saksbehandling, kan de ansatte kjenne på stress og avmakt som et resultat av daglige utfordringer og opplevelser (Baugerud, 2019). Å jobbe innen barnevern betyr at man møter barn og familier som har det vanskelig. Det er sannsynlig at ansatte i kortere eller lengre perioder vil tynges av det de opplever og hører i disse møtene (Baugerud, 2019).

Rammene for barnevernsarbeidet kan variere noe avhengig av om man arbeider i offentlig eller privat sektor, om man arbeider med forvaltning eller på institusjon, og eventuelt hvilket type tiltak man arbeider i. En fellesnevner er at man er gitt en krevende oppgave når man skal arbeide relasjonelt i spenningsfeltet mellom hjelp og kontroll. Det stilles krav til empati, omsorg, støtte og bistand, så vel som bruk av kontroll og tvang (Baugerud, 2019), hvilket gir barnevernsansatte en tvetydig rolle. Høye krav og forventninger til yrkesutøvelsen, kombinert med profesjonell involvering i sårbare menneskers liv, kan være belastende (Baugerud, 2019).

Sykefraværstatistikken i Norge kan anses som en pekepinn på hvem som har den mest belastende og helsefarlige jobben (Isdal, 2017, s. 17). I statistikken fra 2022 er det ansatte i

helse-og sosialtjenestene som topper lista, med sykefravær på 8% (Nav, 2023). I tillegg til høyt sykefravær, ligger også helse-og sosialarbeidere over gjennomsnittet når det gjelder turnover, altså andelen ansatte som slutter fra ett år til det neste (KS, 2022). Dette er ikke spesielt for året 2022; mer enn 30 års forskning antyder at det å arbeide med mennesker sannsynligvis er særlig belastende, enda mer enn tidligere antatt (Isdal, 2017, s. 18).

Belastninger, både akutt og over tid, kan påvirke den enkelte barnevernsarbeider og gir økt risiko for å utvikle ulike typer stressrelaterte lidelser, som utbrenthet, sekundærtraumatisering og omsorgstretthet (Baugerud, 2019).

4.2.1 Utbrenthet, sekundærtraumatisering og omsorgstretthet

Man sier gjerne at noen har «møtt veggen» (Gunnarsdottir & Studsrød, 2019, s. 102; Haavik & Toven, 2020, s. 52). Utbrenthet omfatter arbeidsrelaterte belastninger, og kan defineres som «en form for negativ helsetilstand, som ikke oppstår ut fra enkelthendelser, men som utvikles gradvis, over lengre tid» (Figley, 1995 referert i Baugerud, 2019). Utbrenthet omfatter tre dimensjoner: Emosjonell utmattelse, kynisme og ineffektivitet (Haavik & Toven, 2020, s. 52; Baugerud, 2019).

Sekundærtraumatisering kan forklares som at man blir «smittet» av traumene til en annen person gjennom å få kjennskap til dem (Baugerud, 2019). Eksempelvis kan en hjelper blir «smittet» av sine klienter (Isdal, 2017, s. 29). Symptomene er de samme som om man hadde opplevd traumet selv (Haavik & Toven, 2020, s. 54), og i motsetning til utbrenthet, kan sekundærtraumatisering oppstå akutt.

Omsorgstretthet, eller *compassion fatigue*, defineres som «den dype emosjonelle og fysiske utmattelsen som hjelpende profesjonelle og omsorgsgivere kan utvikle i løpet av sine karrierer som hjelpere (Haavik & Toven, 2020, s. 51). Omsorgstretthet bryter ned hjelperens evne til empati, engasjement og involvering, og gir følelsen av utmattelse ved tanken på å skulle hjelpe, og man kan føle seg utladet allerede før man går inn i møtet med klienten (Myrvold, 2023).

4.2.2 Stressrelaterte belastningstilstander

Torfelt (2015, s. 56) skriver i sin masteroppgave om funn som viser til at det sannsynligvis er store mørketall når det kommer til hvor mange som opplever belastningslidelser. Dette

begrunnes med at hun i sin studie fant at relativt få av intervjuobjektene kjente til begrepene og innholdet i tilstandene, samtidig som flere av dem hadde tydelige symptomer.

Som en del av sin forskning har Isdal (2017) snakket med hjelpere innen ulike yrkesfelt om hvilke påkjenninger de opplever som et resultat av jobben de gjør. En ansatt i barnevernsinstitusjon fortalte:

«Jobben tar hele meg. Jeg orker ingenting utenom jobben. Orker ikke folk eller venner eller noen ting. Jeg er egentlig fullstendig ensom, men jeg synes ikke det gjør noe. Det er jobben som er viktig, som er livet mitt. Men jeg sover så dårlig. Nå påstår de på jobben at jeg har et alkoholproblem, det er jeg ikke enig i. (Han fortalte etterhvert at han har utviklet et alkoholforbruk på en til tre flasker vin per dag)». (Isdal, 2017, s. 27).

Ifølge Haavik og Toven (2020, s. 52), er høyt forbruk av alkohol, medikamenter eller andre rusmidler en løsning hjelpere kan ty til. Det kan eksempelvis handle om selvmedisinering, trangten til å glemme det som er vondt, for å klare å slappe av, eller å unne seg noe godt som en belønning for å stå i det som er vanskelig. Det kan tenkes at en konsekvens av kjærlighetskravet er at yrkesutøvelsen potensielt blir enda mer belastende for sosialarbeidere ansatt i barnevernet. Som nevnt er kjærlighet relasjonelt. Dette stiller krav til at ansatte i barnevernet avsetter god tid til hver enkelt klient, for å klare å danne en god nok relasjon. Dette tar av tiden til andre arbeidsoppgaver og øker arbeidspresset, hvilket i seg selv er belastende.

En annen vinkling er at en dypere relasjon mellom hjelper og klient kan føre til at den ansatte er mer mottakelig for motoverføring, og at man internaliserer klientens følelser og opplevelser som sine egne (Isdal, 2017, s. 19). Ut ifra dette kan kjærlighetskravet føre til at sosialarbeidere i barnevernet i større grad risikerer å få stressrelaterte belastningstilstander. Nærhet til den som lider har betydning for i hvilken grad man blir påvirket, da lidelse som er langt unna ikke berører oss på samme måte som den som er helt nær (Isdal, 2017, s. 53). Isdal eksemplifiserer dette slik:

«Vi kan lese om tusenvis av flyktninger som drukner i Middelhavet, uten at det nødvendigvis går særlig inn på oss. Vi kan holde et druknet flyktningbarn i armene, og det er så smertefullt at det nesten er ulevelig. Enda sterkere er det dersom vi personlig kjenner barnet. Ytterligere vondt blir det dersom det er vårt eget barn». (Isdal, 2017, s. 53).

Potensielt kan kjærlighetskravet gjøre jobben som sosialarbeider i barnevernet enda mer belastende, ved at flere pådrar seg stressrelaterte belastningstilstander. Dette kan føre til flere og lengre sykemeldinger, større andel turnover og gjøre barnevernsarbeid lite attraktivt.

4.3 Jobbtilfredsstillelse

Motstykket til arbeidsrelaterte stresslidelser er jobbtilfredsstillelse. Dette defineres som «en positiv, emosjonell reaksjon som henger sammen med opplevelse av mestring og utbytte på jobben, samt engasjement og dedikasjon som gir evne til å fordype seg i arbeidsoppgavene» (Baugerud, 2019). Vi kjenner nok alle til den gode følelsen man sitter igjen med etter en god dag eller uke på jobb – når hjelpen man gir blir anerkjent, man er i rute med oppgaver og har en gjennomførbar plan for veien videre. Denne følelsen av mestring, kontroll og dermed trygghet, sammen med anerkjennelse får oss til å føle oss vellykket og gir både energipåfyll og motivasjon.

4.3.1 «Hjelper hjelpen å bli bedre»

I punkt 3.7 ble det presentert en upublisert forskningstudie gjennomført av Thrana. Som en del av denne undersøkelsen ble ansatte i barnevernstjenesten spurt om hvilken betydning kjærlighetsbegrepet har for barnevernspraksis (Thrana, 2022, s. 91). De fleste av informantene snakket positivt om innlemmelsen av kjærlighetsbegrepet og mente at det er en naturlig del av barnevernsloven. En av informantene begrunner dette med at det setter søkelys på kvalitet, og minner de ansatte på at de ikke bare er saksbehandlere, men også medmennesker. Denne tenkningen endrer innholdet i rollen til den ansatte (Thrana, 2022, s. 91).

En gjenganger i intervjuene til Thrana (2022, s. 92) var at «kjærlighet gjør hjelpen bedre». En informant sier: «Jeg tror dette med kjærlighet hjelper til at vi får en bedre relasjon og at vi tør mer, og gir mer». Av andre informanter trekkes det fram at man tar bedre avgjørelser når man bryr seg, at kjærlighet er en døråpner og at hjelpen man gir med kjærlighet i tankene blir bedre – både for barnet, familien og tjenesten (Thrana, 2022, s. 93) Dette ser ut til å henge sammen med både jobbtilfredsstillelse og kvalitet. Det belyses at ansatte i barnevernet selv mener at hjelpen de gir blir bedre dersom den er gitt med kjærlighet. Ved å trekke linjer til kjærlighet som noe relasjonelt, er det naturlig at en bedre relasjon mellom hjelper og klient vil påvirke kvaliteten på arbeidet. I en trygg og nær relasjon er det mer åpenhet, hvilket vil gi

sosialarbeideren bedre innsikt i klientens livssituasjon og hjelpebehov, som gjør at man kan tilpasse hjelpen bedre. God stemning og trygghet kan også føre til at klienten får mer tillit, er mer tålmodig, føler seg sett og bedre tåler å stå i vanskelige situasjoner. Dette kan oppsummeres som at kjærlighet fører til bedre kvalitet i arbeidet. Det er også interessant å se på uttalelsene til informantene, som viser til at kjærlighet i relasjonen er sirkulær: For å kunne utvise kjærlighet fordrer det at man har en god relasjon, men for å kunne skape en god relasjon må man gå inn i møtet med kjærlighet, og åpenhet for både å gi og å motta dette.

En av informantene over sier at kjærlighet gjør hjelpen bedre, ikke bare for barnet og familien, men også for tjenesten. Dette tror jeg kan bety to ting: at kjærlighet i arbeidet betyr bedre kvalitet i tjenesten, hvilket gagnar både klient og barnevernstjenesten, men også at en relasjon med kjærlighet kan ganne den enkelte ansatte så vel som klienten. Dersom den ansatte opplever mestring og utbytte, samt føler engasjement for klienten og jobben, vil dette ha en positiv innvirkning på den ansatte og føre til energioverskudd, så vel som og bedre selvfølelse og selvtillit som profesjonsutøver. Dette stemmer godt overens med Bubers filosofi og *jeg-du*-relasjonen (Thrana, 2022, s. 46). Honneth skriver at kjærlighet bygger selvtillit gjennom anerkjennelse. Ofte fokuseres det på at den voksne bygger barnets eller ungdommens selvtillit, men det er naturlig å tenke at dette går begge veier – at den ansatte kan få økt selvtillit gjennom anerkjennelse av jobben som gjøres (Honneth, 2008, referert i Thrana, 2016). Dette understøtter en hypotese om at sosialarbeidere ansatt i barnevernet påvirkes på en positiv måte av kravet til å utvise kjærlighet, gjennom økt jobbtillfredsstillelse.

4.4 Ressursknapphet

I undersøkelsen til Thrana (2022, s. 88) ble ansatte og ledere i en interkommunal barnevernstjeneste bestående av fem kommuner, med totalt tjue ansatte, spurt om hvilke konsekvenser kjærlighetsbegrepet vil ha for praksisen. Flere pekte på det de anså som en utfordring, nemlig organiseringen og prioriteringer i tjenesten. Barnevernstjenesten er organisert som et byråkrati med systempreg, hvor tiden til de ansatte går med til rapportering, kvalitetssikring og innhenting av dokumentasjon (Thrana, 2022, s. 96). De ansatte fortalte at de vanlige samtalene med barn og familier var det som oftest var lavest prioritert i en tjeneste med mange oppgaver og mye tidspress (Thrana, 2022, s. 97).

Som nevnt tidligere i oppgaven er kjærlighet relasjonelt, som betyr at man må bruke tid på å bygge relasjon før det kan bli kjærlighet i relasjonen, og hjelperen må bli kjent med den enkeltes livssituasjon og hjelpebehov. En av konklusjonene til både ansatte og ledere, var at dersom kjærlighetskravet skal tas på alvor, slik barnevernsloven intenderer, må tjenesten endre sine prioriteringer slik at det blir satt av mer tid til hver enkelt sak (Thrana, 2022, s. 96). Det må være rom for, og krav til, at ansatte i barnevernstjenesten bruker mer tid på klientene.

Det kan tenkes at det vil være utfordrende å få til et skifte i organiseringen og prioriteringer i barnevernstjenestene rundt om i landet. Det som er i øyenfallende, er at endringen krever ressurser. Dersom barnevernstjenesten skal behandle like mange saker, men bruke mer tid på hver enkelt sak, sier det seg selv at man trenger flere ansatte for å opprettholde effektivitet i driften. Denne endringen krever store økonomiske ressurser, og vil sannsynligvis ikke skje spontant. Dersom man skal møte kjærlighetskravet ved å sette av mer tid til klientene, men fortsatt ha de samme arbeidsoppgavene og korte tidsfristene når det gjelder «kontorarbeid», må hver ansatt sette inn et ekstra gir. På denne måten kan en konsekvens av kjærlighetskravet i barnevernet være at sosialarbeidere blir overbelastet og utbrent, så vel som følelsen av å ikke strekke til, og dårlig samvittighet overfor klienter og arbeidsgiver.

4.4.1 Kursvirksomhet

Undersøkelsen setter også søkelys på at mye tid settes av til innlæring av nye metoder og praktisering av standardiserte program (Thrana, 2022, s. 97). Dette vil både ta av tiden som kan brukes på hver enkelt sak, men også frata sosialarbeideren rom for bruk av personlig kompetanse og yrkesmessig skjønn. De ansatte mente at det er viktig å kunne gjøre egne prioriteringer og finne nye løsninger som er tilpasset det enkelte barn og familien (Thrana, 2022, s. 97). Det kan tenkes at tillit og frihet til å gjøre egne valg og prioriteringer som sosialarbeider, kan fremme jobbtilfredsstillelse og kvalitet i arbeidet. Gjennom individuell tilrettelegging kan hver enkelt familie og barn få hjelp med bedre kvalitet, man bygger en sterkere relasjon, som gjør det mulig å utvise kjærlighet, samtidig som sosialarbeideren kan kjenne på mestring, engasjement og utvikle seg selv som profesjonsutøver.

Utfordringer med ressurser i form av tidsbruk understøttes av funnene i masteroppgaven til Otnes (2021, s. 57), hvor en informant sier at det hadde vært mye lettere å fokusere på kjærlighet dersom de hadde hatt mer tid til hver sak. Det legges til at det som oftest er sakene

med «mest» i, som prioriteres. På et vis er dette naturlig, da mer kompliserte saker krever mer ressurser, men det kan også oppleves som urettferdig at man ikke kan gi like mye tid (og kjærlighet) til alle. En annen informant underbygger dette med å si:

Jeg tenker at faen, det her kunne blitt en bra greie liksom, men så kjenner jeg jo arbeidspresset vi har på jobb også [...]. Vi er utrolig presset med frister og det er veldig mye som skal gjennomføres. Vi har veldig mange saker, sånn at det blir vanskelig noen ganger og. Og det, det kjenner jeg litt på. (Otnes, 2021, s. 57).

4.4.2 Konflikt mellom tjenesten og den enkelte profesjonsutøver

Med bakgrunn i det som er diskutert i de to siste underoverskriftene, kan det se ut til at det er konflikt mellom systemenes krav til effektivitet, kompetanseheving og bruk av metoder og program, og de ansattes ønske om å bruke mer tid til det tradisjonelle, individuelle sosiale arbeidet (Thrana, 2022, s. 97). Det kan også se ut til at det er en uoverensstemmelse mellom organiseringen av barnevernstjenesten og verdien om kjærlighet i praksis.

En utfordring ligger i det som fremkommer av forarbeidet til barnevernsloven; at kjærlighet ikke er en klar rettighet og plikt, men en symbolsk verdi i lovteksten. Jeg tror at dette kan brukes om en «unnskyldning» for å ikke sette inn ekstra ressurser. Etersom kravene ikke er endret, kan man i utgangspunktet fortsette drift som tidligere. Samtidig er kjærlighet noe som angår den enkelte profesjonsutøver, og en pekepinn på at man bør etterstrebe å handle med kjærlighet i tankene. Det kan tolkes som at det er en konflikt mellom hvordan kjærlighetskravet forstås og hvordan det skal praktiseres. Som beskrevet i denne bacheloroppgaven kan det antas at barnevernsloven, forarbeidene, ledelse, rammeverk, den enkelte yrkesutøver og klientene – altså barn, ungdommer og familier, herunder også barnevernsproffene, har ulike syn på kjærlighetskravet i barnevernssammenheng.

4.5 Kun en symbolsk verdi?

Innledningsvis i bacheloren presenteres barnevernsloven som juridisk rammeverk. Tilføyelsen av kjærlighetsbegrepet kan med første øyekast tolkes som et ytterligere krav for ansatte i barnevernet. Dersom man går inn i forarbeidene, fremkommer det at kjærlighet ikke inngår som en rettighet og plikt, men som en symbolsk verdi som signaliserer en forventning om at ansatte i barnevernet skal møte barn med kjærlighet (Prop.169L, 2016-2017).

Hittil har bacheloroppgaven drøftet hvordan kjærlighetsbegrepet kan påvirke sosialarbeidere ansatt i barnevernet i både positiv og negativ forstand. Et tredje alternativ er at kjærlighetsbegrepet som ble innlemmet i barnevernloven i 2018, ikke vil gi noen konsekvenser for de ansatte i det heletatt. Som beskrevet er kjærlighetsbegrepet inkludert i lovteksten, fordi det er naturlig at man skal snakke om kjærlighet i arbeidet med barn. Tilføyelsen kan likevel ikke rettslig sikre kjærlighet for barn i barnevernet. Som nevnt kan det tenkes at dette kan brukes som en unnskyldning for å ikke øke ressurser, men det kan også tenkes at den enkelte yrkesutøver ikke anser denne forventningen som inngripende nok til å endre egen yrkespraksis. Et annet spørsmål som ikke er enkelt å besvare, er hva som konkret ligger i forventningen, og hvordan man kan måle gradopnåelse. Som er resultat av at det meste som omhandler kjærlighetsbegrepet i barnevernsloven er lite konkret og rettslig befestet, er en tenkelig konsekvens at sosialarbeidere ansatt i barnevernet *ikke* påvirkes av kjærlighetskravet, fordi det i praksis ikke medfører endringer.

5.0 Avslutning

Kjærlighetsbegrepet har en sentral plass i historien til sosialt arbeid. Tilbake til sosialt arbeids opprinnelse var nestekjærligheten dominerende, herunder veldedighet, frivillighet, medmenneskelighet og respekt. Det var forventet at sosialarbeiderne brukte sine personlige og intuitive følelser inn i arbeidet (Dahle, 2010). Under profesjonaliseringen av sosialt arbeid ble nestekjærlighetsbegrepet erstattet av fagterminologi, som «empati» og «omsorg», så vel som standardiserte metoder og rutinepreget praksis (Thrana, 2015; Thrana, 2016). Det kan se ut til at noe av kjærligheten forsvant ut av arbeidet, da den *personlige* sosialarbeideren skulle erstattes av den *profesjonelle* sosialarbeideren. I dag går vi igjen mot et skifte, hvor det ser ut til at man må være *personlig* for å være *profesjonell*. Et tydelig eksempel på dette, er innlemmelsen av kjærlighetsbegrepet i barnevernloven. I 2018 ble begrepet «kjærlighet» for første gang innført i norsk lovtekst, og som en etisk bærebjelke for ansatte i barnevernet. Dette beskrives som historisk, og unikt i verdensammenheng (Holm et al., 2019; Thrana, 2022, s. 86). Pådriverne for lovendringen var barnevernsbarn selv, representert ved Forandringsfabrikken, med støtte fra Barnevernspanelet og Barneombudet (Thrana, 2022, s. 86).

Selv om dette er et stort framskritt for barnevernsproffene, og en endring som kan utgjøre viktige forskjeller for de drøyt 50 500 barna som er involvert i barnevernet (SSB, 2022), er det likevel ikke så enkelt. Barnevernsloven er en del av det juridiske rammeverket for ansatte i barnevernet, og fungerer derfor som en rettesnor for arbeidet (Berg, 2015, s. 68). Det fremkommer likevel av forarbeidene at kjærlighetsbegrepet i lovteksten ikke viser til en rettighet og plikt, men en symbolsk verdi som skal oppfordre ansatte til å handle med kjærlighet i tankene, og varme i hjertet (Prop.169L, 2016-2017).

Jeg ønsket å undersøke hvordan innlemmelsen av kjærlighetsbegrepet i lovteksten, kan påvirke de som arbeider i barnevernet. Problemstillingen for bacheloroppgaven lød derfor: «På hvilke måter påvirkes sosialarbeidere av kravet til å utvise kjærlighet?». Det er hittil gjort lite forskning som tar for seg tematikken direkte. Jeg benyttet meg derfor av forskning som omfatter kjærlighet i barnevernet, samt litteratur som omhandler hjelper-klient-relasjonen. Konklusjonene vil derfor ikke være en fasit, men sannsynligvis kunne være representativt for virkeligheten. Det kan også tenkes at oppgaven kan være overførbare til andre fagfelt. Jeg kom fram til tre overordnede kategorier for mulige konsekvenser: Negative

konsekvenser; hvor resultatet er belastningstilstander og økt sykefravær, positive konsekvenser; hvor resultatet er nærmere relasjoner, bedre kvalitet i arbeidet og jobbtilfredsstillelse, eller at lovendringen ikke medfører noen konsekvenser for sosialarbeidere ansatt i barnevernet.

Kjærlighet forstås som noe relasjonelt (Eek-Larsen et al., 2019; Thrana, 2022, s. 88), og man trenger tid på å bygge en tillitsfull relasjon. Sosialarbeidere i barnevernet har en krevende jobb med mange arbeidsoppgaver og korte tidsfrister (Baugerud, 2019). Dersom hver enkelt sosialarbeider skal sette av mer tid til hver enkelt klient, vil dette ta av tiden til andre arbeidsoppgaver, og derfor gjøre jobben mer belastende. En slik belastning kan føre til utbrenthet, så vel som økt sykefravær og turnover. Det kan forstås slik, at kjærlighetskravet kan føre til ressursknapphet med tanke på tid, effektivitet og økonomi (flere ansettelser). En annen konsekvens av relasjonen, er at man kommer *for* nær klienten. Dette kan gjøre den ansatte mer utsatt for motoverføringer (Isdal, 2017 s. 19). Den ansatte kan få økt risiko for å utvikle belastningstilstander, som sekundærtraumatisering og omsorgstretthet (Baugerud, 2019), som også kan føre til økt sykefravær og turnover.

En nærmere relasjon kan også ha positive konsekvenser. Eksempelvis kan det føre til at hjelperen får en bedre forståelse for klientens livssituasjon og hjelpebehov, slik at man kan utforme bedre og mer tilrettelagt hjelp. Dette vil gi bedre kvalitet i arbeidet, og være positivt både for klienten, hjelperen og arbeidsplassen. Dersom den ansatte kjenner på mestring, kontroll og får anerkjennelse for den jobben som blir gjort, kan dette føre til økt jobbtilfredsstillelse og selvtillit, hvilket betraktes som motstykket til belastningstilstander (Baugerud, 2019).

Den tredje konklusjonen handler om at kjærlighetskravet i praksis ikke vil medføre konsekvenser for sosialarbeidere ansatt i barnevernet. Dette bunner i at kjærlighetskravet ikke er et rettslig krav, men en oppfordring og en symbolsk verdi (Prop.169L, 2016-2017). I ytterste konsekvens kan dette bety at man ikke legger til rette for endring av yrkespraksis eller drift, men fortsetter på samme vis som før tilføyelsen av begrepet. I et slikt tilfelle vil ikke kjærlighetskravet føre til noen konsekvenser, fordi det ikke medfører endring.

Personlig synes jeg kjærlighet i sosialt arbeid er et interessant og viktig tema, som jeg håper vil fortsette å utvikles, så vel som inspirere enkeltutøvere til å endre egen yrkespraksis. Kjærlighet kan være så mangt, og for min del er det naturlig at kjærlighet tilhører arbeidet i

mellommenneskelige relasjoner. For kunne bygge en relasjon, må man gi av seg selv, og da må man bruke sin personlige side.

6.0 Referanseliste

Andersen, A. (2018, 21. oktober). *Kan kjærligheten profesjonaliseres?* Regionalt senter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging. <https://rvtssor.no/aktuelt/227/horer-kjaerlighet-hjemme-her-/>

Barnevernsloven. (2021). *Lov om barnevern*. (LOV-2021-06-18-97). Lovdata. <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2021-06-18-97?searchResultContext=1730&rowNumber=1&totalHits=9670>

Baugerud, G. A. (2019). Barnevernet som arbeidsplass: en kilde til jobbtilfredsstillelse eller stressrelaterede belastninger? *Tidsskriftet Noregs barnevern*, 96(4), 230-245. <https://doi.org/10.18261/ISSN.1891-1838-2019-04-03>

Berg, B. (2015). Velferdsstatens sikkerhetsnett. I I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: En grunnbok* (s. 65-79). Universitetsforlaget.

Berg, B., Ellingsen, I. T., Levin, I. & Kleppe, L. C. (2015). Hva er sosialt arbeid? I I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: En grunnbok* (s. 19-35). Universitetsforlaget.

Dahle, R. (2010, 28. april). Sosialt arbeid – en historie om kjønn, klasse og profesjon. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 34(1), 41-56. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1781-2010-01-04>

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg.). Gyldendal.

Damsgaard, H. L. (2010). *Den profesjonelle sosialarbeider*. Cappelen akademisk forlag.

Elstad, H. (2021, 14. desember). Nestekjærighet. I *Store norske leksikon*. <https://snl.no/nestekj%C3%A6rlighet#:~:text=Nestekj%C3%A6rlighet%20er%20en%20betegnelse%20som,uavhengig%20hvem%20den%20andre%20er.>

- Fellesorganisasjonen (FO). (2019). *Yrkesetisk grunnlagsdokument 2019-2023*.
<https://www.fo.no/yrkesetisk-grunnlagsdokument/fo-yrkesetisk-grunnlagsdokument-2019-2023-article6951-3644.html>
- Gunnarsdottir, H. M. & Studsrød, I. (2019). Barnevernspedagogens emosjonelle arbeid – å bruke seg selv. I I. Studsrød, V. Paulsen, I. Kvaran & K. Mevik (Red.), *Barnevernspedagog: En grunnbok* (s. 95-107). Universitetsforlaget.
- Haavik, M. & Toven, S. (2020). *Ivaretagelse av hjelpere: Er vi ikke betalt for å tåle dette?* Universitetsforlaget.
- Holm, L., Helland, H. S., Juhasz, I. B. & McEwan-Strand, A. (2019). Lovfestet kjærlighet: Endringer i barnevernloven gir barn rett til kjærlighet. Det er unikt i verdenssammenheng. *Tidsskriftet Noregs Barnevern, Vol 96(4)*, 282-284. <https://doi.org/10.18261/ISSN.1891-1838-2019-04-06>
- Hutchinson, G. S., & Oltedal, S. (2017). *Praksisteorier i sosialt arbeid*. Universitetsforlaget.
- Isdal, P. (2017). *Smittet av vold: om sekundærtraumatisering, compassion fatigue og utbrenthet i hjelperyrkene*. Fagbokforlaget.
- Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Abstrakt forlag.
- Kjærlighet. (u.å.). I *Språkrådet og Universitetet i Bergen*.
<https://ordbokene.no/bm,nn/search?q=kj%C3%A6rlighet&scope=ei>
- KS. (2022, 6. september). *Statistikk om barnevernstjenesten*.
<https://www.ks.no/fagomrader/statistikk-og-analyse/sysselsettingsstatistikk/statistikk-om-barnevernstjenesten/>
- Levin, I. & Ellingsen, I. T. (2015). Relasjoner i sosialt arbeid. I I. T. Ellingsen, I. Levin, B. Berg & L. C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: En grunnbok* (s. 112-124). Universitetsforlaget.

Myrvold, E. (2023, 1. mars). *Hvem hjelper hjelperen? Har vi tid til dette?* Fontene.
https://fontene.no/fagartikler/hvem-hjelper-hjelperen-har-vi-tid-til-dette-6.47.940057.503a084cab?fbclid=IwAR0VuUVIyoUy2Svg_EQTJovua3YyQXqxeMBuBWgKjWwQUUmu-z5d4eEK-Hw

Nav. (2023, 15. mars). *Utviklingen i sykefraværet per år 2022*.
<https://www.nav.no/attachment/inline/5b6bff1d-0b2e-44b1-a8bc-36f435bf9672:d56129627e6d137b8a052d25f48e90747cc8d4aa/%C3%85rsnotat%202022.pdf>

Neumann, C. B. (2012). Omsorgsetikk I barnevernet. *Sosiologi I Dag*, 42(3-4).
<https://core.ac.uk/reader/268148290>

NOU 2016:16. (2016). *Ny barnevernslov: Sikring av barns rett til omsorg og beskyttelse*.
Barne- og likestillingsdepartementet & Barnevernslovsutvalget.
<https://lovdata.no/pro/#document/NOU/forarbeid/nou-2016-16>

Omsorg. (u.å.). I *Norges akademis ordbok (NAOB)*. <https://naob.no/ordbok/omsorg>

Otnes, L. (2021). «... det er bare jobben din»: En kvalitativ studie om kjærlighet i barnevernets praksis. [Masteroppgave, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet]. NTNU Open. <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/2785705/no.ntnu%3ainspera%3a77809456%3a22211820.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Prop.169 L (2016-20167). (2017). *Endringer i barnevernloven mv. (bedre rettssikkerhet for barn og foreldre)*. Barne- og likestillingsdepartementet.
<https://lovdata.no/pro/#document/PROP/forarbeid/prop-169-l-201617>

Shulman, L. (2003). *Kunsten å hjelpe: individer og familier*. Gyldendal akademisk.

Skau, G. M. (2017). *Gode fagfolk vokser: Personlig kompetanse i arbeid med mennesker* (5. utg.). Cappelen Damm Akademisk

Statistisk sentralbyrå (SSB). (2022, 6. juli). *Barnevern*. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/barne-og-familievern/statistikk/barnevern>

Søk og skriv. (2022, 5. desember). *Søketeknikker: Trunkering*.
<https://www.sokogskriv.no/soking/soketeknikker.html#friteksts%C3%B8k>

Thrana, H. M. (2015). *Kjærlighet i sosialt arbeid: En studie av kjærlighetens betydning i barnevernets praksis* [Doktorgradsavhandling]. Høgskolen i Lillehammer.

Thrana, H. M. (2016). Kjærlighetens inntreden i barnevernet – en utfordring for den profesjonelle relasjon? *Tidsskriftet Noregs Barnevern*, 93(2), 96-109.
<https://doi.org/10.18261/issn.1891-1838-2016-02-03>

Thrana, H. M. (2022). *Kjærlighetens etikk: i barnevern og sosialt arbeid*. Universitetsforlaget

Torfelt, M. D. (2015). De emosjonelle belastningene i barnevernets arbeid: Hvordan oppleves det å jobbe som saksbehandler i barnevernet? [Masteroppgave, Høgskolen i Oslo og Akershus]. ODA Oslo met. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/10642/2772/Torfelt.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Utdanningsforskning. (2016, 15. april). *Hva er en fagfelleurdert artikkel?*
<https://utdanningsforskning.no/artikler/2016/hva-er-fagfelleurdert-artikkel/>

Økland, I. H. & Sørdsal, L. M. (2020). Lov til kjærlighet: En studie av høringsuttalelsene til innføring av begrepet kjærlighet i barnevernloven. *Tidsskriftet Noregs Barnevern*, 97(2), 126-145. <https://doi.org/10.18261/ISSN.1891-1838-2020-02-05>

